

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Arvingen

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Arvingen", i Goldschmidt, M. A.: *Arvingen*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1988, s. 130. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt01-shoot-idm140700592867520/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Arvingen

Uniform og Felttegn som Officer i det Jægerregiment, hvortil mine ti Steyermarkere havde hørt. Jeg reiste til Mantua for at stedes til Tak-Audiens hos Keiseren; men inden min Uniform blev færdig – og den skulde jeg have paa – var Keiseren taget bort, og da jeg næste Gang var i samme By som han, nemlig i Venedig, havde han tabt Slaget ved Solferino, og en af hans Adjutanter mente, at det ikke var værdt for Øieblikket at minde H. Majestæt om Slottet i Sondrio, der nu var tabt tilligemed hele Provindsen. Iøvrigt var jeg ikke reist til Venedig netop for at opsøge Keiseren med min Tak, men paa Grund af et Saar, som jeg havde faaet i venstre Skulder hin Aften, og som jeg i Førstningen ikke havde endset. Jeg blev nødt til at ligge i nogen Tid og maatte derpaa Størstedelen af Sommeren bruge Sobade i Chioggia.

Jeg havde nu oplevet Noget og havde opnaaet en Æresbevisning af den Slags, jeg altid havde tørstet efter; men det gaar ofte i Livet saaledes, at naar man faaar det længe Eftertragtede, har det dog ikke ganske det Indhold eller den Form, som man egenlig havde ønsket, eller der er en Omstændighed knyttet til det, som berøver det en stor Del af dets Værd. Jeg satte meget mindre Pris paa Østerrigerne end paa deres Overvindere, Franskmandene. En Decoration given af dem, som vare blevne overvundne ved Magenta og Solferino, syntes ikke at kunne gøre Krav paa at blive agtet udenfor Østerrigs Grændser, var ikke universal. Fra Først af fik jeg desuden Tilbøielighed til at skjule den, fordi jeg var i Venedig. I denne Stad vil Østerrigernes Herredømme aldrig synes berettiget. De kunne med deres Batailloner og Artilleri fylde Marcuspladsen og Piazzetta; men deres Fancier, Musik, Uniformer og Kanoner ville aldrig tage sig ud og aldrig unponere med krigersk, ridderlig Magt, men bestandig have noget Plebejisk ved sig, fordi Slavendens Physiognomi er uendelig ædlere end hendes Herres. De kunne trampe paa Havens Forhenværende Dronning – hver Lidelse gjør hende kun adeligere og yndefuldere i vore Øine. Det levende venetianske Folk kan have lidt skade i sin Afhængighed; men hvor en saadan Befolkning af store Døde skuer ned, hvor hvert Vindstød vifter i heroiske nationale Minder og tøner imod nationale Skønhedsværker af den usædvanligste Art, der synes en fremmed Herre kan en tilfældig, brutal Gæst, hvem et Vindstød vil jage bort. Uagtet jeg havde kæmpet indenfor Ærens Encimærker, var det dog, som om jeg ikke havde nogen god Samvittighed, naar

jeg gik mellem Østerrigerne i Venedig, og alle mine tidligere Forestillinger om, at man i hvilkensomhelst fremmed Krig kunde tilfredsstille sig selv ved at vise Mod og indlægge sig Ære, undergik en fuldstændig Forvandling: ingen Krig syntes mig hæderlig uden den, hvori et Folk værger for sit eget Land, og min tidligere Ungdoms ærgjerrige Tanke om at kunne ligne Eugen og Loudon, der vare blevene Feltmarschaller uden at bryde sig om, hvem de strede for, blot de vare i Krig, syntes mig nu barnagtige.

Besiddelsen, Bevidstheden om, at jeg var vor Gaards Eier, gjorde ogsaa Noget i denne Henseende. Man bliver ikke ustraffet rig. Livet byder En et nyt Formaal: Bevarelse og Forskjønnelse af det, man har. Lidt efter lidt mærkede jeg, at jeg ikke saae paa Architekturen, Billedstøtterne og Malerierne paa samme Maade som før. Forhen havde de været mig en Eiendom, som jeg tog med i Sjælen; de udstraalede en Skjønhed, hvorpaa enhver Beskuer kunde møtte sig, og der blev ligesaa Meget tilbage til alle følgende Menneskeslægter. Nu vilde jeg selv eie Sligt og tænkte paa, hvad jeg kunde købe, og hvad jeg kunde lade efterligne hjemme paa Gaarden, hvorledes jeg skulde bygge den om, hvorledes mit Bibliothek, min Fægtesal, min Havestue o.s.v. skulde være. Jeg elskede ikke længer Gaarden for det, den var eller havde været, men for det, den skulde blive, for det Skjønhedsliv, jeg skulde kunne føre paa den.

Imidlertid fik jeg Breve fra Valdemar og min Søster, der meldte mig, at de paa mine Vegne havde taget Gaarden i Besiddelse, og at de bestræbte sig for, at jeg ved min Hjemkomst skulde finde den uforandret som i gamle Dage. Det var mig unægtelig et Bevis paa kærlig Villie; men det lod mig mærke, at jeg igjen, og paa ny Maade, var voxet fra Gaarden. Jeg kunde ikke finde Ord til udtrykkelig at tilkjendegive dem, at jeg havde andre Planer, og lod derfor Sagen foreløbig gaae sin Gang. Da Sommeren forløb, uden at jeg kom hjem, begyndte de at optage min Plan om, at vi skulde mødes i Udlandet og tilbringe en Vinter sammen i Italien; men de kunde ikke angive en bestemt Tid, og jeg udkastede nu en stor Reiseplan; jeg vilde møtte mig fuldstændig med Syden og Østen, inden jeg tog hjem for at blive hjemme og realisere alle Planer paa min Gaard. Rom, den evige Stad, der sælsomt og gaadefuldt lokker de fleste Menneskers Sind, skulde være mit Udgangspunkt, og det maatte beroe paa Efterretninger hjemmefra, om jeg der skulde vente min Søster og Svoger for at ful-